

ΟΚΤ. 1957

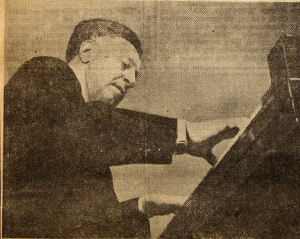
Μουσικά σημειώματα

Ο ΑΡΤΟΥΡ ΡΟΥΜΠΙΝΣΤΑΪΝ
ΣΤΙΣ ΔΥΟ ΕΜΦΑΝΙΣΕΙΣ ΤΟΥ

ΤΟ ΡΕΣΙΤΑΛ ΤΟΥ ΚΑΙ Η ΣΥΜ-
ΜΕΤΟΧΗ ΤΟΥ ΣΤΗΝ ΚΡΑΤΙΚΗ

Το πρόσωπο του μεγάλου πιανίστα Άρτουρ Ρουμπινστάιν άφισε μιá άληγομένη-τη άνάμνησι στο άθηναϊκό Κοινό. Στις δυó συναυλίες του ξεπέρασε — αν μπορέ να τη κανείς — τη φήμη του κι' αυτό κυρίως στα μετακλασσικά έργα. Θά προσπαθήσωμε να προσδιορίσωμε τι άκριθώς είναι εκείνο, που θέτει τον Ρουμπινστάιν στη σειρά των πολύ μεγάλων έρμηνευτών. Η έξαιρετικά έκλεπτιωμένη

κριάτικη διαθέσεις. Η έρμηνεία του έργου του Σούμαν από τον Ρουμπινστάιν μπορεί να θεωρηθή ως ιδιόθες, όπως και η άπόδοσι του όλων των έργων του Σοπέν. Η μελαγχολία, ή άπολόγητα, μεγαλοπρέπεια, και ό ρομαντισμός του Πολωνού μουσουργού άπεδόθησαν με χίλιες παραλλαγές. Καμμιά έρμηνεία δεν έμοιαζε με την άλλη, την καθεμιά ξεχώριζε μιá διαφορετική έκφραστική άπόχρωσι — όλες τις έκ-

Ό μεγάλος πιανίστας Άρτουρ Ρουμπινστάιν

και διαφορεποιημένη τέχνη του διαθέτει άφθονα έκφραστικά μέσα για την έρμηνεία των έργων. Τεχνικά έμπόδια δεν υπάρχουν με τα άκούράστα χέρια του Ρουμπινστάιν — κι' αυτό σε ηλικία 71 χρόνων. Το παίξιμό του είναι τόσο νεανικό, τόσο άκριθές, τόσο σταθερό και τα δάχτυλα τόσο εύλόγιστα, τόσο δυναμικά, όσο ήταν, όταν τον άκούσαμε πριν άπό άρκετά χρόνια στο Παρίσι. Τίποτα δεν άλλαξε από τεχνικής άπόψεως, ίσως όμως από έκφραστικής, γιατί στις έρμηνείες έργων Σούμαν και Σοπέν τον έρήκαμε τώρα άκόμη πιο λεπτό, πιο άπλό και πιο καθαρό από άλλοτε.

Λεπτεπίλεπτα πράγματι αισθήματα άπεκάλυψε ή άπόδοσι του «Καρναβαλιού» του Σούμαν. Κάθε λεπτομέρεια έρμηνευτήκε με ξεχωριστό τρόπο, κάθε κομμάτι με το δικό του στίλ και τη δική του ψυχική έντασι. Η λεπτότατη ρυθμική διάκρισι του Γερμανού μουσουργού στο κομμάτι «Παγκανίνο» π. χ. όπου το άριστορό χέρι προηγείται του δεξιού κατά 1)16 άπεδόθη με έξαιρετη άκριθεία. Η ποιικιλία στην έκφρασι ήταν άπειρη. Η δυναμικότητα άλλαζε με άπολό «επισεί», οι ιδιότροπες ηχητικές άποχρώσεις άλλαζαν με ρομαντικές διαθέσεις. Η ύπογρήμεσι ώριμμένων φθόγγων γινόσαν κάθε φορά με άλλο τόπο, ένα άνιποιόσητο «ρουμπάτο» όφως έξέφραζε το στοχασμό, πριν ξεσπάσουν τα συγκρατημένα μοτίβα, στο παιγνίδισμα της άπο-

τελέσεις όμως χαρακτηρίζει εκείνο το μοναδικό, το άσύλληπτο όφως του Σοπέν. Είναι περιττό να σημειώσωμε με κάθε λεπτομέρεια με ποιο άπαράμιλλο τρόπο δάμαζε ό μεγάλος πιανίστας όλες τις τεράστιες τεχνικές δυσκολίες που ύψώνονται μπροστά στον έρμηνευτή των έργων του Πολωνού μουσουργού.

Όσο για τα έργα του Μπετόβεν, έκτελέσθησαν από τον Ρουμπινστάιν με άριστο τρόπο. Θαυμάσια διαφάνεια στο δεξιό χέρι, λεπτή διαφορεποίησι στην ηχητικότητα των συγχορδιών, δυναμισμός και γενικά έκφραστικός πλούτος χαρακτηρίζαν την έρμηνεία της «Άπασιονάτας» του Μπετόβεν. Καταλάβαινε όμως κανείς ότι ή ιδιοσυγκρασία του μεγάλου καλλιτέχνη δεν ταίριαζε άπόλυτα μ' εκείνη του Γερμανού μουσουργού. Ό άσύγκριτος δυναμισμός του έξαισιου πιανίστα μετέφερε τότε - τότε το στοχασμό του Μπετόβεν στο ψυχικό κλίμα του Ρουμπινστάιν.

Στο Τέταρτο Κοντσέρτο του Μπετόβεν ό Ρουμπινστάιν άνάπτυξε ιδιαίτερα τη λυρική πλευρά της τέχνης του. «Άλλα «πιανίσσιμια, έξαισιου άπολό «επισεί» (δεύτερο μέρος), ζωτικότητα και άισιοβεία (τοίτο μέρος) έδωσαν σε πολλές σελίδες του έργου ξεχωριστή γοητεία.

Η άρχήτατος άστέρος από την διεύθυνσι του κ. Βασσαγιάννη δεν μπόρεσε ν' άκολουθήση τον σοφιστή έκφραστικές άποχρώσεις και συνθετικές ενάλλαγές σ' αυτό το κοντσέρτο.

Η συνοχή βελτιώθηκε στο Δεύτερο Κοντσέρτο του Ρουμπινστάιν, του ό Ρουμπινστάιν έρμηνευσε μ' ένα έκπληκτικά νεανικό δυναμισμό. Ιδιαίτερα ποίπει να άπονοσημωθή στην έρμηνεία αυτή ή πολλοπλή «ρεζονάνς», ή ερμεία ηχητικότητας και ή χρωματική τελειότης.

Τό πώς έδοθηκε τη δύναμι ό μεγάλος πιανίστας να γοήσει, όστερ' από αυτά τα δυó κοντσέρτα στους ένθουσιώδεις άκροατές του, έκτός προνοήματος έκσηκτικής έορμηνείας, όπως έκείνη του «Σκότσου» του Σοπέν ή του «Χορού της Φωτιώς» του Ντε Φάλια, θά μείνη το μυστικό της διαρκούς νεότητός του.